

Valsts ieņēmumu dienests

Metodiskais materiāls

“Vadlīnijas par elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām”

Kas ir darījumu reģistrēšana Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 izpratnē?	<p>“Darījuma reģistrēšana” ir vismaz šādu operāciju kopums (process) – veikto darbību saglabāšana:</p> <ol style="list-style-type: none">1) kases sistēmas kontroles datnē, kases aparāta un hibrīda kases aparāta operatīvajos skaitītājos (kuri satur XML shēmā norādīto informāciju);2) elektroniskās kontrollentes datnē;3) fiskālās atmiņas modulī. <p>Darījumi ir jāreģistrē kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas reģistrētajā programmā. Nav pieļaujams, ka darījums tiek sagatavots citā programmā (kura nav norādīta hibrīda kases aparāta tehniskajā dokumentācijā, kurai nav veikta atbilstības pārbaude un par kuru VID nav iesniegts programmas pirmkods) un pēc tam tiek iesūtīts hibrīda kases aparātā.</p>
Kas jāievēro, lai nodrošinātu hibrīda kases aparātam un kases sistēmai Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 noteiktās informācijas veselumu un aizsardzību pret nesankcionētu pieeju, saskaņā ar šo noteikumu 8.¹1. apakšpunktu?	<p>Hibrīda kases aparātam un kases sistēmai ir jānodrošina darbinieku sadali pa lomām un to piekļuves tiesībām kases sistēmā vai hibrīda kases aparātā, lai lietotājam nebūtu iespējams piekļūt un dzēst vai modificēt hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas atmiņās saglabāto informāciju.</p> <p>Plombām ir jābūt uzliktām tā, lai nebūtu iespējams nesankcionēti piekļūt hibrīda kases aparāta un kases sistēmas procesoram un visām elektroniskajām sastāvdaļām, kas darbojas ar reģistrēto programmu, operatīvajai atmiņai, programmas atmiņai un ārējiem spraudņiem, ar kuriem var piekļūt operatīvajai (RAM –Random access memory) atmiņai, energoneatkarīgajai atmiņai un citām ierīcēm, apejot programmatūru.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 20.punkts)</p>
Kas hibrīda kases aparātam un kases sistēmai jānodrošina, lai nav iespējama tīša vai nejauša jau reģistrētas informācijas grozīšana vai dzēšana?	<p>Hibrīda kases aparātam un kases sistēmai jānodrošina visas uzkrātās informācijas saglabāšanu datu nesējos (atmiņās), kuri programmatiski un konstruktīvi ir aizsargāti ar aizsardzības risinājumu pret tā satura dzēšanu vai pārrakstīšanu.</p>

<p>Kas ir dati par notikumiem sistēmā, kas hibrīda kases aparātā un kases sistēmā jāreģistrē saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 8.¹ 4. apakšpunktu?</p>	<p>Hibrīda kases aparāts un kases sistēma nodrošina darbinieku sadali pa lomām un to piekļuves tiesībām kases sistēmā vai hibrīda kases aparātā, visām lomām nodrošinot auditācijas pierakstu veikšanu atsevišķā audita datnē, reģistrējot datus par notikumiem sistēmā (darbinieka vārdu, laiku, veikto darbību, kas saistīta ar jauna lietotāja “darbinieks”, “administrators”, “virtualizācijas administrators” vai “uzņēmuma administrators” izveidi vai izdzēšanu, tiesību piešķiršanu vai tiesību mainīšanu, kā arī objektu (programmu datņu un katalogu) tiesību izveidi vai maiņu).</p>
<p>Kas ir hibrīda kases aparāta energoneatkarīgā atmiņa?</p>	<p>Energoneatkarīgā atmiņa (<i>non-volatile memory</i>) ir atmiņa, kurā saglabā tajā ierakstīto informāciju, nepievadot barošanas spriegumu (elektrība šādai atmiņai nepieciešama tikai ierakstīšanas, nolasīšanas vai dzēšanas laikā).</p>
<p>Kā kases aparātam, hibrīda kases aparātam un kases sistēmai un to komponentēm uzlikt stingrās uzskaites plombas?</p>	<p>Plombas ir jāuzliek tā, lai nebūtu iespējams nesankcionēti piekļūt šādām kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas komponentēm:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) procesoram un visām elektroniskajām sastāvdaļām, kas darbojas ar reģistrēto programmu; 2) operatīvajai atmiņai; 3) pulkstenim; 4) programmas atmiņai; 5) ārējiem spraudņiem, ar kuriem var piekļūt operatīvajai (RAM – Random access memory) atmiņai, energoneatkarīgajai atmiņai un citām ierīcēm, apejot programmatūru. <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 20.punkts)</p>
<p>Cik bieži jāveido hibrīda kases aparāta kontroles datne?</p>	<p>Hibrīda kases aparātam kontroles datne jāveido dinamiski reālajā laikā, t.i. par katru hibrīda kases aparātā veikto darbību informācija jāzaglabā visās normatīvajos aktos noteiktajās atmiņās t.sk. kontroles datnē.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 12.2.apakšpunkts)</p>
<p>Kā tiek aprēķinātas Hash SHA-1 vai SHA-256 kontrolsummas?</p>	<p>Visās kontroles datnēs visu dokumentu izdruku un pārskatu aprēķinātas <i>Hash SHA-1</i> vai <i>SHA-256</i> kontrolsummas veido nepārtrauktu <i>Hash</i> kontrolsummu ķēdi, kuras</p>

	<p>pārtraukšana nav pieļaujama. Šo noteikumu 4.¹, 4.³ un 4.⁴punktam atbilstoša kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas katrai dokumentu un pārskatu izdrukai atbilstoši “Secure Hash Standard (SHS) (FIPS PUB 180-4)” standartam aprēķina Hash SHA-1 vai SHA-256 kontrolsummu, aprēķinā iekļaujot iepriekšējā dokumenta Hash SHA-1 vai SHA-256 kontrolsummu. SHA-1 vai SHA-256 kontrolsummu aprēķina no šo noteikumu 1.pielikumā norādīto datu lauku informācijas kopuma vai no visas dokumentā (pārskatā) iekļautās informācijas, aprēķinā iekļaujot iepriekšējā izdrukātā dokumentā (pārskatā) norādīto SHA-1 vai SHA-256 kontrolsummu. Reģistrējot kases aparātu, hibrīda kases aparātu vai kases sistēmu, iesniedz precīzu Hash kontrolsummu aprēķina algoritmu, kurš ir pārbaudāms un atkārtojams.</p> <p>Kases aparāta ar fiskālās atmiņas moduli, kases aparāta ar elektronisko kontrollenti, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas konstrukcija un programmatūra nodrošina katram dokumentam aprēķinātās Hash SHA-1 kontrolsummas norādīšanu kases čekā, norādot iepriekšējā (izdrukātā dokumentā) un kārtējā dokumenta Hash SHA-1 kontrolsummu. Dokumenta Hash SHA-1 kontrolsummu aprēķina no dokumentā (ieskaitot nefiskālos dokumentus) iekļautās informācijas kopējā apjoma.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 31.¹punkts un 23.14.apakšpunkts)</p>
<p>Kādas darbības jānodrošina hibrīda kases aparāta un kases sistēmas aprīkojumam, lai saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 16.7. apakšpunktu nodrošinātu pabeigta darījuma reģistrēšanu un tas tiktu saglabāts energoneatkarīgajā atmiņā?</p>	<p>Hibrīda kases aparātam un kases sistēmas aprīkojumam jānodrošina, lai tiktu pabeigta darījuma reģistrēšana un darījums tiktu saglabāts energoneatkarīgajā atmiņā, ja nav nodrošināta elektroenerģijas padeve vai ir traucējumi elektroenerģijas piegādē (ja šādu funkcionalitāti nenodrošina kases sistēmas vai hibrīda kases aparāta konstrukcija).</p> <p>Pabeigta darījuma reģistrēšanai ir jāizpilda vismaz šādu operāciju kopums (process): sagatavota dokumenta datu saglabāšana:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kontroles datnē; 2) elektroniskās kontrollentes datnē; 3) fiskālās atmiņas modulī.
<p>Kādā veidā ir aizsargājama kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas energoneatkarīgā atmiņa?</p>	<p>Kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas energoneatkarīgā atmiņa, kas atrodas kases aparātā, hibrīda kases aparātā vai kases sistēmā, ir aizsargāta pret nesankcionētu</p>

	<p>piekļuvi ar uzlīmētu plombu, kas saņemta VID. Plombu energoneatkarīgajai atmiņai uzliek, ja tai nav izgatavotāja piešķirta energoneatkarīgās atmiņas identifikācijas (seriālā) numura.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 11.1.apakšpunkts, 4. un 20.² punkts)</p>
<p>Kas ir “inicializācija” – reģistrētās programmas startēšana, kas noteikta Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 21.1.apakšpunktā?</p>	<p>“Inicializācija” – darbību komplekss, kas jāveic pirms operētājsistēmas un reģistrētās programmas startēšanas.</p> <p>Inicializācijas dokumentu sagatavo un drukā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sākot jaunu pārskata periodu; 2) reģistrētās programmas atkārtotas izpildes (iedarbināšanas) uzsākšanu.
<p>Ja kases aparāts tiek izslēgts brīdī, kad kases aprātā tiek reģistrētas pārdotās preces un tās ir iedrukātas kases čekā, kas vēl nav apmaksāts, vai ieslēdzot kases aparātu, inicializācijas dokuments (programmas startēšana) ir jādrukā pa vidu uzsāktajam iepriekš nepabeigtajam čekam, vai vispirms jāpabeidz iesāktais čeks un inicializācijas dokuments jādrukā aiz noslēgta iepriekšējā dokumenta?</p>	<p>Ieslēdzot kases aparātu, dokumentu “inicializācija” – reģistrētās programmas startēšana – drukā aiz noslēgta iepriekšējā čeka vai pēc nepilnīga iepriekšējā (nenoslēgtā) čeka anulēšanas. Inicializācijas dokuments nav jādrukā pa vidu uzsāktajam iepriekš nepabeigtajam čekam. Pēc “inicializācijas” dokumenta izdrukāšanas, iepriekš anulēto darījumu reģistrē no jauna.</p>
<p>Vai ir pieļaujama situācija (automātiskās degvielas uzpildes stacijas automātā), ka dokumentu izdrukas (pārskatus), kuras paredzēts sagatavot, taču atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumiem Nr.95 tie nav jāizsniedz klientam, tiek saglabāti elektroniskajā kontrollentē, bet netiek drukāti?</p>	<p>Automātiskās degvielas uzpildes stacijas automāts dokumentu izdrukas (pārskatus) var nedrukāt, ja saņemtā samaksa reģistrēta bez pārdevēja (pakalpojumu sniedzēja) klātbūtnes un klients nevēlas saņemt darījumu apliecinājošu dokumentu.</p> <p>Informācijai par veiktā darījuma apliecinājošā dokumenta izdruku obligāti jā saglabā visās kases sistēmas atmiņās un datnēs, kas noteiktas normatīvajos aktos, t.sk. elektroniskajā kontrollentē.</p>

<p>Vai ir pareizi, ka anulējošā čekā nav jānorāda PVN summa un anulējošā čekā iekļauto preču (pakalpojumu) summa naudas izteiksmē?</p>	<p>Anulējošā čekā nav jānorāda PVN summa un anulējošā čekā iekļauto preču (pakalpojumu) summa naudas izteiksmē.</p> <p>Anulēšanas un atmaksāšanas operācijām piemēro Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 26.punktā un 26.¹punktā noteiktās prasības.</p>
<p>Vai ir pieļaujams degvielas uzpildes stacijās izmantot vienotu kases sistēmu, kurā ir kasiera operatora centrālā darba vieta un vairākas kasieru operatoru papildu darba vietas, un kurā ir viens fiskālās atmiņas modulis kasiera operatora centrālajā darba vietā, kas apkopo informāciju par visu degvielas uzpildes staciju, vai arī katra pārdošanas vieta ir jāaprīko ar savu kases sistēmu un attiecīgi fiskālās atmiņas moduli?</p>	<p>Izmantot vienotu sistēmu ir iespējams, taču visām kases sistēmām (galvenajai kases sistēmai un iekļautajām kases sistēmām) jābūt aprīkotām ar fiskālās atmiņas moduļiem un jāatbilst degvielas uzpildes stacijas kases sistēmām noteiktajām tehniskajām prasībām.</p> <p>Nav pieļaujams, ka degvielas uzpildes stacijas iekļautās kases sistēmas nav aprīkotas ar fiskālās atmiņas moduļiem.</p>
<p>Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 21.1.apakšpunktā noteikts, ka kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas programma un konstrukcija nodrošina šādu dokumentu izdrukāšanu un pārskatu veidu sagatavošanu valsts valodā: "inicializācija" – reģistrētās programmas startēšana, "darījums" – pārdošana, uzturēšana un atmaksāšana, "nauda" – ielikšana, inkasācija, izmaksa un maiņas nauda, "kontroles finanšu pārskats" (turpmāk – X pārskats), "Z pārskats", "nefiskālais dokuments" – dažādu informatīvu dokumentu sagatavošana. Cita veida</p>	<p>Dokuments "Anulēts čeks" ir nefiskālais dokuments. Vārdu "čeks" vai tā kombināciju ar citiem vārdiem, simboliem vai burtiem nevar attēlot un norādīt dokumentu izdrukas veidos "inicializācija", "nauda" un "nefiskālais dokuments".</p> <p>Kases aparātam, hibrīda kases aparātam un kases sistēmai, veicot kases čeku anulēšanas operācijas, jānodrošina anulējošā čeka drukāšanu. Anulējošā čeka izdrukā jānorāda šo noteikumu 23.punktā (izņemot 23.7., 23.8., 23.10. un 23.11. apakšpunktu) minētos rekvizītus. Savukārt kases aparātam, hibrīda kases aparātam un kases sistēmai, kas veic kases čeku atmaksāšanas operācijas, jānodrošina atmaksas čeka drukāšanu. Čeka izdrukā jānorāda šo noteikumu 23.punktā minētos rekvizītus. Papildus jānorāda arī dokumenta nosaukumu "anulējošais čeks" un "atmaksas čeks".</p>

<p>dokumentu izdrukas un pārskatus veidot ir aizliegts. Pie kāda dokumenta veida pieskaitāms dokuments “Anulēts čeks”?</p>	<p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 21.1., 21.3.apakšpunkts un 26., 26.¹ punkts)</p>
<p>Kāda informācija ir jānorāda Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1.pielikuma laukā Nr.1.5.4.4?</p>	<p>Laukā jānorāda datums un laiks, kad hibrīda kases aparātā vai kases sistēmā ir uzstādīta (uzinstalēta) VID vienotajā datubāzē (reģistrā) reģistrētā konkrētā modeļa, modifikācijas un programmas versijas programma.</p>
<p>Kāds ir algoritms Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1.pielikuma lauku Nr.8.9.1.4.1 un 8.9.1.4.2 aizpildīšanai paredzēto vērtību aprēķināšanai?</p>	<p>Laukā 8.9.1.4.1. norāda nodaļas numuru vai nosaukumu, tā maksimālais garums paredzēts 25 ieraksti, piemēram, “Pārtika”.</p> <p>Laukā 8.9.1.4.2. norāda reģistrēto darījumu kopsummam naudas izteiksmē konkrētajā nodaļā, tā maksimālais garums 15 cipari pirms komata un 2 pēc komata, savukārt laukā 8.9.1.3. norāda konkrētajā apmaksas veidā reģistrēto darījumu kopsummam skaidrā naudā, konkrētajā apmaksas veidā reģistrēto darījumu kopsummam bezskaidrā naudā un konkrētajā apmaksas veidā reģistrēto darījumu kopsummam ar citiem norēķinu veidiem (dāvanu kartes, lojalitātes kartes, taloni utt.)</p>
<p>Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1.pielikuma laukiem Nr. 5.1.8 “Preces / pakalpojuma piešķirtās atlaides naudas izteiksmē, ja tādas ir” un Nr.7.2 “Atlaižu kopsomma” aizpildīšana nav obligāta. Vai gadījumos, kad ir precei / pakalpojumam piešķirta atlaide, šo lauku aizpildīšana ir obligāta?</p>	<p>Ja precei un/vai pakalpojumam ir piešķirta atlaide, tad lauku aizpildīšana ir obligāta, savukārt, ja precei un/vai pakalpojumam atlaide nav piešķirta, tad lauku aizpildīšana nav obligāta - šos laukus atstāj neaizpildītus.</p>
<p>Kāda informācija norādāma Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1.pielikuma laukā Nr.9?</p>	<p>Sagatavojot X pārskatu, laukā tiek saglabāta visa X pārskatā iekļautā informācija, kura nav uzskaitīta citos Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1.pielikuma laukos.</p> <p>Sagatavojot nefiskālo dokumentu (izņemot nefiskālo dokumentu – starprēķins), lietotājs drīkst izvēlēties, kāda informācija saglabājama šajā laukā vai arī šo lauku neaizpilda.</p> <p>Nefiskāliem dokumentiem – starprēķins ir definētas prasības, kāda informācija ir saglabājama Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1.pielikuma laukos.</p>

<p>Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1.pielikumā – kontroles datnes aprakstā nav paredzēta vieta informācijas saglabāšanai par darījuma dokumentos veiktajiem labojumiem. Vai par darījuma laikā veiktajiem labojumiem informācija par labojumiem ir jāatspoguļo kontroles datnē?</p>	<p>Par darījuma laikā veiktajiem labojumiem informācijai obligāti ir jābūt atspoguļotai hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas kontroles datnē.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 31. punkts)</p>
<p>Vai kontroles datnē var nesaglabāt informāciju par visām kases aparāta, hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas izslēgšanām?</p>	<p>Kontroles datnē informācija obligāti jā saglabā par visām loģiskajām kases aparāta, hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas izslēgšanām. Gadījumos, kad kases aparāta, hibrīda kases aparāta vai kases sistēma izslēdzas tehnisku problēmu gadījumā vai elektroenerģijas pārtraukuma dēļ, pieļaujams, ka informācija netiek saglabāta kontroles datnē.</p> <p>Savukārt informācija par visām kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas ieslēgšanām (inicializācijām) ir obligāti jānorāda kontroles datnēm, t.sk. par VID reģistrētās programmas inicializācijām.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 31.punkts)</p>
<p>Kāpēc kases sistēma, kas iepriekš skaidrota kā ierīce, ir Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 jaunajā redakcijā definēta kā datorsistēma; kādēļ papildierīces un papildu programmas ir nošķirtas no kases sistēmas jēdziena; kā saprotams jēdziens "datorsistēma" Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 6. punkta kontekstā?</p>	<p>Saskaņā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas (turpmāk – LZA TK), kas ir Latvijas Zinātņu akadēmijas (turpmāk – LZA) institūcija bez juridiskās personas tiesībām un kas veic vienotas un ar Eiropas Savienības valstīs spēkā esošiem starptautiskiem standartiem harmonizētas nozaru terminoloģijas sistēmas zinātnisko izstrādi valsts valodā un nosaka terminu lietošanu speciālajā mācību literatūrā un tehniskajā un lietvedības dokumentācijā, kā arī apstiprina jaunus terminus un to definīcijas, definēto skaidrojumu, ierīce ir jebkurš aparātūras komponents, to apvienojums vai ārējā iekārta, ko izmanto, piemēram, datu saņemšanai, apstrādei, uzglabāšanai vai nosūtīšanai. Dažu ierīču darbināšanai nepieciešama speciāla programmatūra – ierīču draiveri.</p> <p>Savukārt datoru sistēma ir datoru un programmatūras kopums, kas veic datu apstrādi. Tādējādi jēdziens datorsistēma ir precīzāks un skaidrāk definē kases sistēmas būtību.</p>

	<p>Turklāt, papildu ārējās ierīces un papildu programmas var atšķirties atkarībā no nozares, kurā kases sistēma tiek izmantota (piemēram, degvielas uzpildes stacijas, aptiekas, tirdzniecība, ēdināšana, viesnīcu pakalpojumi u.t.t.).</p> <p>(Ministru kabineta 2000.gada 28.novembra noteikumu Nr.405 1.punkts http://termini.lza.lv/term.php?term=ier%C4%ABce&lang=LV http://termini.lza.lv/term.php?term=datoru%20sist%C4%93ma&lang=LV)</p>
<p>Ja saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 12.² punktu kases sistēmas papildu programmas nodrošina funkcijas, kas nav ietvertas reģistrētajā programmā un nav ar kases operācijām tieši saistītas funkcijas, bet kas lietotājam ir nepieciešamas pārdošanas procesa veikšanai, piemēram, operētājsistēma, kā minētais atšķiras no integrētas informācijas sistēmas jēdziena, kas ietverts Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 6.² punktā un noteic, ka integrēta informācijas sistēma ir patstāvīgi funkcionējoša informācijas sistēma, kurai ir savs datu nesējs un funkcionāli uzdevumi, kas neatbilst reģistrētās programmas uzdevumiem un funkcijām; vai no Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 6.21.apakšpunktā ietvertā izriet, ka integrēta informācijas sistēma ir ārēja sistēma; kas Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 kontekstā ir</p>	<p>Operētājsistēma ir datorprogrammu komplekss, kas nodrošina datu organizēšanas un programmu izpildes vadīšanu, aparatūras un visa programmu nodrošinājuma saskaņotu darbību, resursu racionālu izmantošanu, kā arī saikni ar datorlietotāju. Tādējādi operētājsistēma nodrošina iespēju lietot kases sistēmas reģistrēto programmu, bet neveic tās funkcijas un uzskat āma par papildu programmu.</p> <p>Integrēta informācijas sistēma ir patstāvīgi funkcionējoša informācijas sistēma, kurai ir savs datu nesējs un funkcionāli uzdevumi (tehnisku iemeslu dēļ no kases sistēmas izdalīta sistēmas daļa nav integrēta informācijas sistēma). Integrētā informācijas sistēma var būt, piemēram, uzņēmumā izmantotā noliktavas uzskaites sistēma, kurai kases sistēmas reģistrētā programma nosūta vai pieprasa informāciju.</p> <p>Tādējādi integrētā informācijas sistēmas darbība ir saistīta ar kases sistēmas reģistrētās programmas darbību (veic datu un informācijas apmaiņu sava starpā, pēc kases sistēmas reģistrētās programmas pieprasījuma). Kases sistēmas reģistrētā programma var darboties arī bez integrētās informācijas sistēmas. Savukārt ārējā sistēma var kalpot kā datu avots, piemēram, datu bāze.</p>

<p>saprotams ar jēdzienu "ārēja sistēma"; vai papildu programma ir ārēja sistēma (ja atbilde uz pēdējo jautājumu ir noliedzoša, kāds ir šādas atbildes pamatojums)</p>	
<p>Vai ir atļauta datu transformācija starp integrēto informācijas sistēmu un elektroniskajām ierīcēm un iekārtām?</p>	<p>Datu transformācijas starp integrēto informācijas sistēmu un nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektroniskajām ierīcēm un iekārtām ir atļauta tikai ar kases aparātiem ar elektronisko kontrollenti un fiskālo atmiņas moduli, hibrīda kases aparātiem un kases sistēmām.</p>
<p>Kas jāņem vērā veicot integrētās informācijas sistēmas integrāciju ar elektroniskajām ierīcēm un iekārtām?</p>	<p>No integrētās informācijas sistēmas kases aparātā ar elektronisko kontrollenti un fiskālo atmiņas moduli, hibrīda kases aparātā un kases sistēmā drīkst iesūtīt tikai datus, kas tiek izmantoti dokumentu izdruku veidošanai, apstrādei un darījumu reģistrēšanai kases aparātā, hibrīda kases aparātā vai kases sistēmā.</p> <p>Savukārt kases aparāts ar elektronisko kontrollenti un fiskālo atmiņas moduli, hibrīda kases aparāts un kases sistēma pēc darījuma reģistrēšanas un saglabāšanas drīkst informēšanas nolūkā citai integrētai informācijas sistēmai nosūtīt informāciju par reģistrēto darījumu.</p>
<p>Kā saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir veicama integrētas informācijas sistēmas reģistrēšana VID.</p>	<p>Integrētas informācijas sistēmu lietotājs reģistrē VID. Pirms šādas sistēmas integrācijas un lietošanas ar kases aparātu ar elektronisko kontrollenti un fiskālās atmiņas moduli, hibrīda kases aparātu vai kases sistēmu integrētas informācijas sistēmas darbību apraksta atsevišķā dokumentācijā (programmatūras projektējumu aprakstos, programmatūras projektējuma specifikācijā, lietotāju dokumentācijā) un reģistrē VID.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 6.³ punkts)</p>
<p>Vai Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 16.punktā norādītais kases sistēmas aprīkojums, piemēram, drukas ierīce, ir kases sistēmas sastāvdaļa vai tā ir atsevišķa ierīce. Vai Windows operētājsistēma kā papildu programma ir kases sistēmas sastāvdaļa?</p>	<p>Ierīce ir integrēta vai pievienota kādai no hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas ārējām pieslēgvietām, izņemot datortīkla pieslēgumu. Tādējādi drukas ierīce ir uzskatāma par kases sistēmas sastāvdaļu.</p> <p>Atbilstoši iepriekš minētajam LZA TK operētājsistēmas definējumam, operētājsistēma nodrošina programmu izpildes vadīšanu, kā arī saikni ar datorlietotāju. Tādējādi operētājsistēma Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 izpratnē uzskatāma par papildu programmu. Papildus paskaidrojam, ka kases sistēmas reģistrētās</p>

	<p>programmas atbilstības pārbaudē pārbauda visas kases sistēmas reģistrētās programmas datnes, kas veic mijiedarbību ar operētājsistēmu.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 16. punkts)</p>
<p>Vai grafiskais lietotāja interfeiss (IIS), kas, izmantojot adapteri, kases sistēmai nosūta tikai informāciju par preču nosaukumu, to daudzumu, cenu un atsevišķos gadījumos – papildu informāciju, kas saskaņā ar klienta nozarei piemērojamajiem normatīvajiem aktiem norādāma darījumu apliecinājošajos dokumentos, bet pati nesagatavo darījumu apliecinājošus dokumentus, nenodrošina dokumentu un pārskatu izdrukā un nesaglabā un neuzkrāj reģistrētās darījumu kopsummas naudas izteiksmē fiskālajā atmiņā, būtu uzskatāma par integrētu informācijas sistēmu (ja atbilde ir negatīva, lūdzam precīzi norādīt, kuras tiesību normas šo regulē).</p>	<p>Integrēta informācijas sistēma ir patstāvīgi funkcionējoša informācijas sistēma, kurai ir savs datu nesējs un funkcionāli uzdevumi (tehnisku iemeslu dēļ no kases sistēmas izdalīta sistēmas daļa nav integrēta informācijas sistēma):</p> <ul style="list-style-type: none"> - secīgi pirms datu apstrādes (izmantošanas) kases aparātā ar fiskālās atmiņas moduli, hibrīda kases aparātā un kases sistēmā datus sagatavo citā ārējā sistēmā un iesūta kases aparātā ar fiskālās atmiņas moduli, hibrīda kases aparātā un kases sistēmā; - kases aparāts ar fiskālās atmiņas moduli, hibrīda kases aparāts un kases sistēma darījumu apstrādes laikā datus nosūta citai informācijas sistēmai apstrādes vai informēšanas nolūkā; - secīgi pēc darījumu reģistrēšanas kases aparātā ar fiskālās atmiņas moduli, hibrīda kases aparātā un kases sistēmā datus nosūta uz citu informācijas sistēmu. <p>Tādējādi piemērā aprakstītā programma uzskatāma par integrētās informācijas sistēmu, ja tā informāciju kases sistēmas reģistrētajai programmai nosūta pēc tās pieprasījuma.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 6.².punkts)</p>
<p>Vai papildu programmas un integrētas informācijas sistēmas reģistrēšanai no normatīvajiem aktiem izriet pienākums iesniegt papildu programmas un integrētas informācijas sistēmas pirmkodu VID?</p>	<p>Normatīvajos aktos nav noteikts pienākums iesniegt VID papildu programmas un integrētas informācijas sistēmas pirmkodu.</p>
<p>Konkrētās klienta lietotās IIS pirmkods ir pieejams tikai tās sākotnējam izstrādātājam, Eiropas Savienībā reģistrētam un komercdarbību īstenojošam uzņēmumam, un pēc IIS lietošanas tiesību</p>	<p>Normatīvajos aktos nav noteikts pienākums iesniegt VID integrētās informācijas sistēmas pirmkodu.</p> <p>Ja sistēma nodrošina Ministra kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 prasību izpildi – darījumu reģistrāciju, atbilstoši normatīvajam regulējumam tā nav uzskatāma par integrēto informācijas sistēmu, bet par kases sistēmas reģistrētās programmas daļu,</p>

<p>iegādes, nevienam tās pircējam (tostarp klientam) netiek nodots. IIS lietošanas tiesību ieguvēji IIS saskarni izveido un pielāgo savām vajadzībām tikai no vizuālās puses, nevis no funkcionālās vai nodokļu aprēķinu vai finanšu aprēķinu puses. Vai, ievērojot norādīto, līdz ar aprakstu par klienta lietotās IIS darbību VID ir tiesīgs pieprasīt norādīt arī IIS pirmkodu, neņemot vērā to, ka konkrētajai sistēmai ir simtiem lietotāju vairākās valstīs, tā atbilst integrētas informācijas sistēmas jēdzienam, šis sistēmas pirmkods ir aizsargāts ar intelektuālā īpašuma tiesībām un tādēļ klientam nav pieejams. Ja atbilde ir apstiprinoša, vai Finanšu ministrijas un Tieslietu ministrijas ieskatā grafiskā lietotāja interfeisa ISS pirmkoda pieprasīšana ir samērīga prasība pret IIS lietotāju, kura izmantotā IIS ir viens no iemesliem tā plašajam klientu lokam, kas novērtē sniegto pakalpojumu ātrumu un ērtumu, un pret izstrādātāju, kuram tiek faktiski prasīts atklāt tā komercnoslēpumu.</p>	<p>tādējādi par to atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.96 129.⁵ 5.apakšpunktā noteiktajam apkalpojošajam dienestam 24 stundu laikā pēc VID pieprasījuma ir jāiesniedz programmas pirmkodu.</p>
<p>Vai drīkst veikt kases sistēmas atjauninājumu uzstādīšanu attālināti?</p>	<p>Kases sistēmas programmatūras atjauninājuma vai jaunas versijas uzstādīšanu attālināti drīkst veikt, ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiek ievērotas normatīvā regulējuma prasības, to skaitā, programmas atbilstība attiecīgās <i>Hash SHA-256</i> kontrolsummai, kas iesniegta VID; - tiek nodrošināta fiskālās atmiņas moduļa vai energoneatkarīgās atmiņas satura nemainība;

	<p>- nav pieejama kases sistēmas datorprogramma vai elektroniskās komponentes, ar kurām var mainīt, labot, dzēst, atcelt vai citādā veidā izmainīt jebkādu datu nesējā glabātu ierakstu, lai radītu iespēju izvairīties no nodokļu samaksas.</p> <p>Kases sistēmā nedrīkst atrasties jebkāda cita – ar kases sistēmas nodrošināšanu nesaistīta – datortehnikas aparatūra vai programmnodrošinājums, kuru funkcionalitāte nav aprakstīta kases sistēmas dokumentācijā.</p> <p>Kases sistēmas jaunas versijas uzstādīšana attālināti ir iespējama tikai tad, ja netiek veiktas izmaiņas kases sistēmas tehnoloģiskajā uzbūvē un nav nepieciešama plombu nomaiņa.</p>
<p>Vai klientam drīkst izsniegt elektronisku čeku?</p>	<p>Ja klientam nepieciešams un elektroniskās ierīces vai iekārtas tehniskie parametri nodrošina, čeka izdrukāšanu uz papīra lentes var aizstāt ar tā saglabāšanu elektroniskā veidā (print to file) un izsniegt klientam, to nosūtot ar sakaru līdzekļu starpniecību uz darījuma partnera ierīci.</p> <p>Kases aparātam, hibrīda kases aparātam un kases sistēmas elektroniskai kontrollentei jānodrošina, lai visu izveidoto un izdrukāto dokumentu un notikumu, tai skaitā kases čeku, X pārskatu un Z pārskatu, precīza atveide un ierakstīšana, saglabāšana un uzkrāšana elektroniskās kontrollentes datnē noritētu vienlaikus ar kases čeku, X pārskatu un Z pārskatu un citu dokumentu izveidi.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 23.punkts un 65.1.apakšpunkts)</p>
<p>Kādi ir kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas čekā obligāti norādāmie rekvizīti?</p>	<p>Kases aparāta, hibrīda kases aparāta un kases sistēmas čekā obligāti jābūt norādītai šādai informācijai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kases aparāta, hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas lietotāju identificējoši dati – lietotāja nosaukums (fiziskai personai – vārds, uzvārds), nodokļu maksātāja reģistrācijas kods (ar pievienotās vērtības nodokli apliekamai personai – VID piešķirtais ar pievienotās vērtības nodokli apliekamās personas numurs) un juridiskā adrese (fiziskai personai – deklarētā dzīvesvieta); - dokumenta nosaukumu “čeks”, dokumenta kārtas numuru, fiskālās atmiņas moduļa unikālo identifikācijas kodu un elektroniski radītas informācijas izveidošanas datumu un laiku;

	<ul style="list-style-type: none"> - preces (pakalpojuma) vai tās nodaļas nosaukumu un pievienotās vērtības nodokļa zīmi (ciparu, burtu vai citu pazīmi, kas norāda, ka attiecīgajai precei (pakalpojumam) vai tās nodaļai ir piemērojama konkrētā nodokļa likme vai nodoklis nav piemērojams), kā arī daudzumu (tai skaitā, ja daudzums ir “1”), cenu un piemērotās pievienotās vērtības nodokļa likmes; - reģistrēto preču (pakalpojumu) summu naudas izteiksmē (atsevišķi pa piemērotajām pievienotās vērtības nodokļa likmēm) bez pievienotās vērtības nodokļa, pievienotās vērtības nodokļa summu (atsevišķi pa piemērotajām pievienotās vērtības nodokļa likmēm), reģistrēto preču (pakalpojumu) kopsummu naudas izteiksmē; - piešķirtās atlaides naudas izteiksmē, ja tādas ir; - norēķinu veidu; - norēķinoties saņemto naudas summu, norēķinoties izdoto skaidrās naudas summu (atlikumu); - kases aparāta, hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas pilnu šasijas numuru; - kases aparāta ar fiskālās atmiņas moduli, kases aparāta ar elektronisko kontrollenti, hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas katram dokumentam aprēķināto <i>Hash SHA-1</i> kontrolsummu, norādot iepriekšējā (izdrukātā dokumentā) un kārtējā dokumenta <i>Hash SHA-1</i> kontrolsummu. <p>Ja kases čekā nav norādīti visi likumā “Par grāmatvedību” un Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktie rekvizīti, kases aparāta, hibrīda kases aparāta vai kases sistēmas lietotājs pēc darījuma partnera pieprasījuma saskaņā ar minētajiem likumiem izsniedz noformētu attaisnojuma dokumentu vai izdara papildu ierakstu kases čekā.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 23.punkts)_</p>
<p>Kādiem papildu rekvizītiem jābūt norādītiem degvielas mazumtirdzniecības kases sistēmas čekā?</p>	<p>Degvielas uzpildes stacijas kases sistēmas čekā papildus citiem obligāti norādāmajiem kases čeka rekvizītiem jānorāda:</p> <ul style="list-style-type: none"> - degvielas uzpildes stacijas nosaukumu un adresi; - degvielas uzpildes automāta numuru; - pārdotās degvielas nosaukumu, daudzumu un vienības cenu.

<p>Kādi papildu rekvizīti jānorāda kases čekā, realizējot alkoholiskos dzērienus mazumtirdzniecībā?</p>	<p>Ja komersants, kuram ir speciālā atļauja (licence) alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai, realizē alkoholiskos dzērienus komersantam, kuram ir speciālā atļauja (licence) alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai, papildus kases čekā vai kases čekam pievienotā attaisnojuma dokumentā, kas noformēts saskaņā ar grāmatvedību reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem, norāda šādus rekvizītus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alkoholisko dzērienu veidu atbilstoši piemērojamai akcīzes nodokļa likmei saskaņā ar likuma "Par akcīzes nodokli" 12. panta pirmo daļu; - absolūtā spirta saturu (tilpumprocentos); - atsevišķas mazākās pārdošanas vienības (piemēram, pudeles, tetrapakas) tilpumu litros; - preču mazāko pārdošanas vienību daudzumu; - akcīzes nodokļa markas sēriju un numuru, izņemot gadījumus, ja attaisnojuma dokumentu aizpilda nemarķējamam alkoholiskajam dzērienam. <p>Pircējam ir tiesības papildus kases čekam pieprasīt attaisnojuma dokumentu ar šādu informāciju par alkoholisko dzērienu — alkoholiskā dzēriena nosaukums, absolūtā spirta saturs produktā tilpumprocentos un viena iepakojuma tilpums —, kuras patiesumu mazumtirgotājs ir apliecinājis ar parakstu un zīmogu.</p>
<p>Vai kases sistēmai atļauts izmantot tīkla printeri?</p>	<p>Kases sistēmas darbībā atļauts izmantot tīkla printerus, ja kases sistēmas tehniskajā pasē ir norādīti visi uzstādītie printeri, to IP adreses (lokālās vai tīkla), konfigurācijas informācija, printeru sērijas numuri un papildus jābūt VID iesniegtam ierīces draiverim, kas nodrošina kases sistēmas un printera komunikāciju.</p> <p>Gadījumā, ka pievienotais printeris nav čeku printeris, bet, piemēram, apdrukas, biļešu printeris vai printeris pavadzīmēm, drukātā informācija jāglabā atsevišķā datnē, kur līdzīgi kā kontrollentē, jāveic datu integritātes kontrolsummas aprēķins.</p>
<p>Kādā gadījumā vaicājumus datubāzei nepieciešams iekļaut auditācijas pierakstos?</p>	<p>Ja tiek izmantotakases sistēmas vai hibrīda kases aparāta lietotāja programmas saskarne, kas nodrošina informācijas apmaiņu ar datubāzi, tad šādai datubāzei jāveido auditācijas pieraksti, kas fiksē sagatavotos vaicājumus un veiktos pieprasījumus.</p>

<p>Vai drīkst kases aparāta, hibrīda kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas tehnisko pasi veidot un glabāt elektroniskā formātā?</p>	<p>Kases aparāta tehnisko pasi var veidot un glabāt elektroniskā formātā. Šādā gadījumā kases aparāta, hibrīda kases aparāta, kases sistēmas, specializētās ierīces vai iekārtas uzstādīšanas laikā apkalpojošais dienests elektroniskās tehniskās pases datnei aprēķina <i>Hash SHA-256</i> kontrolsummu un triju darbdienu laikā to paziņo VID, izmantojot VID elektroniskās deklarēšanas sistēmu.</p>
<p>Kā notiek XML kontroles datnes veidošana?</p>	<p>Hibrīda kases aparāta un kases sistēmas konstrukcija un programmatūra nodrošina kontroles datu saglabāšanu hronoloģiskā secībā elektroniskā formā (<i>XML vai CSV datņu formā, datnes jāveido dinamiski reālā laikā</i>) par katru izveidoto dokumentu un pārskatu, nodrošinot iespēju ierakstīt datu nesējā kontroles datus. Lauku apraksts XML un CSV kontroles datnei norādīts Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1., 2. un 3.pielikumā.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 1., 2., 3.pielikums)</p>
<p>Kādā secībā informācija par veiktajām darbībām saglabājama hibrīda kases aparātā vai kases sistēmā?</p>	<p>Informācija par veiktajām darbībām hibrīda kases aparātā vai kases sistēmā jasaglabā šādā secībā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) XML vai CSV datnēs; 2) auditācijas pierakstos; 3) fiskālajā atmiņas modulī; 4) elektroniskajā kontrollentē. <p>Tikai pēc informācijas saglabāšanas noteiktajās atmiņās, drīkst čeku nosūtīt uz drukas iekārtu vai darījuma partnera e-pastu.</p>
<p>Vai papildus Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 1., 2. un 3.pielikumā norādītajām shēmām, pieļaujams iekļaut papildus lietotāja definētus/nestrukturētus laukus?</p>	<p>Lietotājs papildus XML shēmas obligātajiem laukiem drīkst papildināt shēmu ar paša definētiem laukiem, kas obligāti jāietver <i>Hash</i> kontrolsummu aprēķinā.</p>
<p>Kādus dokumentus, kas tiek sagatavoti un saglabāti Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 noteiktajās</p>	<p>Jebkuru sagatvoto dokumentu vai pārskatu iespējams fiziski nedrukāt, ja atbilstības pārbaude institūcija veicot atbilstības pārbaudi konstatē, ka minētās darbības ir saglabātas Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95 noteiktajās datnēs un atmiņās.</p>

<p>atmiņās un datnēs, ir iespējams fiziski neizdrukāt?</p>	
<p>Kā skaidrojami termini “programma” un “programatūra”, kas lietoti Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumos Nr.95?</p>	<p>Atbilstoši LZA terminu datubāzē esošajām definīcijām, programma ir instrukciju kopa, kas nosaka operāciju secību, ko izpilda dators datu apstrādes procesā. Programma tiek rakstīta kādā no programmēšanas valodām. Programmas parasti tiek iedalītas sistēmprogrammās, palīgprogrammās un lietojumprogrammās.</p> <p>Programmatūra ir datorprogrammu kopums, kas nodrošina datu apstrādes sistēmas efektīvu darbību un datorlietotāju apkalpošanu, risinot kādus noteiktus uzdevumus. Programmatūrā ietilpst: operētājsistēmas, apkalpošanas programmas, kompilatori, interpretētāji, lietojumprogrammas kopā ar aprakstiem un lietošanas noteikumiem.</p> <p>Piemēram, programmatūra ir MS Windows, bet programma ir MS Word.</p> <p>http://termini.lza.lv/term.php?term=programmat%C5%ABra&lang=LV</p>
<p>Kā skaidrojams termins “Hash kontrolsumma”?</p>	<p>Kontrolsummas algoritms izmanto kriptogrāfisko jaukšanas funkciju, kas ņem ievades datus un pārvērš tos par teksta virkni (skaitļu un burtu secība) ar fiksētu garumu. Iegūto kontrolsummu sauc arī par <i>Hash</i> kontrolsummu. Biežāk izmantotie <i>Hash</i> kontrolsummas algoritmi ir <i>MD5</i>, <i>SHA-1</i>, <i>SHA-256</i> un <i>SHA-512</i>.</p> <p>Kontrolsummas tiek izmantotas, lai nodrošinātu datnes integritāti. Ja datnei aprēķinātā <i>Hash</i> kontrolsumma atšķiras no konkrētās datnes iepriekš aprēķinātās <i>Hash</i> kontrolsummas, datnes saturs ir mainīts.</p>
<p>Vai uz reģistrētas kases sistēmas iespējams veikt apmācības darbiniekiem testa vidē?</p>	<p>Uz lietotāja vārda VID vienotajā datubāzē (reģistrā) reģistrētajām nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektroniskajām ierīcēm mācību un testa vides izmantošana nav atļauta.</p> <p>(Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.95 21.16.apakšpunkts)</p>
<p>Vai fiskālās atmiņas modulim un ieņēmumu skaitītājiem plomba ir pietiekams datu aizsardzības risinājums?</p>	<p>Plomba nenodrošina pilnīgu datu aizsardzību. Plombu funkcija ir aizsargāt iekārtas vai kādas tās sastāvdaļas pret nesankcionētu piekļuvi.</p>

Vai atbilstības pārbaūžu institūcijas ir tiesīgas pieprasīt, piemēram, piemērot epoksīda sveķus vai aizliegt programmēšanas kontaktus ierīču komponentēm pat tādā gadījumā, ja uz ierīces ir plombas, kas aizsargā pret nesankcionētu pieeju?

Atbilstības pārbaūžu institūcijas var noteikt papildus drošības risinājumu ieviešanu, lai iekārta nodrošinātu tehnisko prasību izpildi.